עין משפט
נר מצוה

שייך לעיל מעל"ד

לה א ב מיי' פ"א מהל' פסה"מ הלכה ג:

נ"ל וקשה לישנא דברייתא דלא קתני לזרוק עליהם את הדם ולחייב עליהם כו' נ"ק

לו ג ד ה מיי' פי"ט מהל' מעה"ק הל' ח:

לז ו מיי' שם:

לח ז מיי' פ"ט מהלכות ביאת מקדש הל' ד:

[לעיל מב. מנחות יב:]

[וע' תוספות מנחות נח: ד"ה ואיכא דאמרי]

קאמר ואימא כו' נ"ק

◆

שיטה מקובצת

א] נסכים שהקטיר ותיבת שהקריב נמחק: ב] וכולן שהקריבן בפנים: ג] כזית קטורת בחוץ: ד] אמאי הא הקטרה היא: ה] ר' אלעזר מודה והא ר' אלעזר לאו: ו] דפנים כ"ע: ז] ופחות מג': ח] לעשות אותו על: ט] תיבות שני חצאי פרס נמחק: י] מה"ד מנחה מאי: יא] שהקטיר מהן כזית בחוץ: יב] ורבי אלעזר: יג] ואין מתקבל בפנים: יד] ר' אלעזר מודה כו' והא ר' אלעזר לאו: טו] רבי אלעזר דבכזית כו' דהיכל קא מיירי הס"ד: טז] היכל חייבין עליהן בבמה: יז] אבל קטרת פנים: יח] רבי אלעזר אפילו: יט] ורבי אלעזר מודה כ' כגון דקבעיה לכולה חצי פרס תיבת שני נמחק:

עיין רש"ק וצ"ק

ס"א וברייתא

מסורת הש"ס

כאן שייך ד"ה אין זורק כו' שמעל"ד נ"ק

נ"ל או כזית

כזית הס"ד ואח"כ מ"ה ור"א פוטר ומדלא פליג ארישא גבי עולה ה"נ דריש וכו' נ"ל נ"ק

הגהות הב"ח

(א) במשנה נמחק פטור המעלה קדשים:

[לעיל קו. קח:]

נ"ל המקריב קדשים ואימורין כו' נ"ק

נ"ל פעם אחת בשנה כו' נ"ק

גי' נ"ק כגון דקבעי' לכולי פרס במנא

תורה אור

ויקרא טז

*א] וכזית חלב *זורק את הדם, חצי זית בשר וחצי זית חלב אינו זורק את הדם, *ב] ובעולה חצי זית בשר וחצי זית חלב זורק את הדם מפני שכולה כליל, ומנחה אפילו כולה קיימת לא יזרוק. מנחה מאי עבידתה? אמר רב פפא מנחת נסכים הבאה עם הזבח: **מתני'** *הקומץ, והלבונה, והקטרת, ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח, ומנחת נסכים, א] שהקריב מאחת מהן *כזית בחוץ חייב ר"א פוטר עד שיקריב את כולן, *וכולן ב] שהקריבן בפנים ושייר מהן כזית והקריבו בחוץ חייב *וכולן שחסרו כל שהו והקריבו בחוץ פטור (א) המקריב קדשים ואימורים בחוץ חייב:

גמ' ת"ר המקטיר כזית ג] בחוץ חייב, חצי פרס בפנים פטור קס"ד מאי "פטור" פטור זר, אמאי ד] הקטרה היא? א"ר זירא אמר רב חסדא אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מאי "פטור" פטור ציבור, א"ר זירא אי קשיא לי הא קשיא לי-הא דאמר רב עלה: בהא אפילו ר' ה] אליעזר מודה, והא ר' אליעזר לאו הקטרה היא קאמר? ① אמר רבה בהקטרה דהיכל דכולי עלמא לא פליגי, כי פליגי בהקטרה דפנים: דמר סבר °"מלא חפניו" דוקא ומ"ס "מלא חפניו" לאו דוקא א"ל אביי והא כי קא כתיבא "חוקה" בהקטרה דפנים הוא דכתיב! ② אלא אמר אביי בהקטרה ו] דפנים כ"ע לא פליגי, כי פליגי בהקטרה דחוץ מ"ס ילפינן פנים מחוץ ומ"ס לא ילפינן אמר רבא השתא, חוץ מחוץ לא ילפי רבנן, פנים מחוץ מיבעי? מה היא דתניא *יכול המעלה פחות מכזית קומץ ופחות מכזית אימורין והמנסך פחות משלשת לוגין יין ז] [פחות] מג' לוגין מים יהא חייב? תלמוד לומר "לעשות" ח] *על השלם חייב ואינו חייב על החסר והא פחות משלשה לוגין דאית בהו כמה זיתים ולא ילפי רבנן חוץ מחוץ אלא ③ אמר רבא כגון דקבעינהו ט] (שני חצאי פרס) במנא

*כאן בשניתותרו [עד] שלא נזרק הדם ומני רבי יהושע. ה"ג לה במעילה בפ' קדשי מזבח (דף טו:) אלא אימא עולה ואימורים מלטרפין זה עם זה לכזית לזרוק עליהם את הדם ומאן קתני לה רבי יהושע וגירסא דמשניתין נמי יש ליישב דהכי נמי קאמר *וקשה לישנא דברייתא דקתני ולחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא ויש לפרש דכשניתותרו כזית מעולה ואימורין אשמעינן דזריקה מעלייתא היא לאיחויבי משום פיגול נותר וטמא דקרבו מתיריו קרינא ביה והשתא לא צריכי להא דקאמר הכא פיגול אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול דבשינויא דניתותרו מתרלי תרוייהו פיגול ונותר ובמסכת מעילה לא גרסינן ליה *ויש מוחקין טמא מן הברייתא משום דמטמא לא משני מידי אבל לפי מה שפירשתי ניחא דכולהו מיתרלי וע"כ גרסינן ליה דאי לא גרסינן ליה הא דקאמר התם במעילה תנינא להא דתנו רבנן מנא ליה הא דקתני בברייתא דמלטרפין לענין אכילה *ואימא פיגול אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול ונותר אנותר לא קשיא כאן בנותר כאן בשניתותרו דלמא איירי להצטרף לענין להכשיר הקרבן ולזרוק עליהם את הדם אבל לאכילה לא מלטרפין אבל מכיון דתני טמא על כרחין לענין אכילה קאמר דמלטרפין דהיינו תנינא להא דתנו רבנן: **ומר** סבר מלא חפניו לאו דוקא. תימה למה לי למימר לאו דוקא אפילו יהא דוקא הוו מחייבי רבנן אכזית ממנו בחוץ מידי דהוה אקומץ וכמו כן קשה בסמוך למה לי למימר דסברי רבנן קביעות דמנא לאו כלום היא ויש לומר דעד כאן לא מחייבי רבנן בקומץ אלא משום דחשיב להתפגל על מנת להקטיר כזית מקומצה בחוץ הלכך חשיבא נמי הקטרה לחייב אכזית ממנו בחוץ ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח אע"ג דלא שייך בהם פיגול כיון דמנחה נינהו ומליא במנחה דכזית נמי חשיבא הקטרה שם מנחה אחד הוא אבל קטרת לא אשכחן דחשיב הקטרה בכזית דלא שייך ביה פיגול ועוד דהא א"ר יוסי דאין פיגול אלא בדבר שהוא על מזבח החילון הלכך הא דמחייבי רבנן בקטרת בכזית על כרחין משום דמלא חפניו לאו דוקא וקביעות מנא לאו כלום היא: *דקבעינהו במנא. למאי דאסיקנא (למאי) דקבעינהו במנא הוי לבונה דמתניתין שיעור שלם ופטור בחוץ לרבי אליעזר האיל וקבעינהו במנא:

אבל

או כזית חלב. דכתיב וזרק הכהן את הדם וגו' והקטיר החלב אע"פ שאין בשר זורק עליו את הדם והכי מפרש במנחות בהקומץ רבה (דף כו.): *י]**ובמנחה מאי עבידתה.** מאי זריקת דם איכא במנחה: **מנחת נסכים שבאה עם הזבח.** ואבד בשר הזבח והמנחה קיימת לא יזרוק את הדם בשבילה דלאו גופא דזביחה הוא: **מתני'** **הלבונה.** של מנחה: **והקטרת.** שבכל יום פרס [של] שחרית ופרס של בין הערבים שהקטיר יא] כזית מהן בחוץ חייב קסבר כי כתיב "אותו" על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר' אשיעור הקטרה כתיב והיינו *כזית, ורבי יב] אליעזר נמי מדלא פליג ארישא גבי עולה הכי נמי דריש ליה "אותו" אשיעור הקטרה כרבנן ומיהו עולה דלא מיפסלא בחסרון דכל עצמה בדם תליא כפרתה חייב בכזית אבל בהני פליג דקא סבר קומץ כוליה הייע שיעור הקטרתו אף בפנים דהא מיפסל בחסרון וכן כולם שכולם מתירין הם כל זמן שלא קרבו כולם לא הויא הקטרה לצאת בעלים ידי חובתן ולרבנן בהני נמי הויא הקטרתן בכזית היכא דכוליה קיים ולא חסרו קודם הקטרה ותנן מנחות (דף כו.) הקטיר קומצה פעמים כשירה הילכך הקטרה היא: **וכולן שהקריבן בפנים ושייר מהן כו'.** חייב שהרי בזה נגמרה הקטרתן ולר' אליעזר נמי כי דריש "אותו" אשיעור הקטרה דריש ליה ושיעור הקטרה בכזית היכא דבפנים הויא הקטרה גמורה: **וכולן שחסרו כל שהוא.** קודם הקטרה ע"י איבוד או שריפה נפסלו בחסרונן כדאמר במנחות (דף ט:) מן המנחה פרט לשחסרה היא ושחסר קומצה והאי "וכולן" לאו אלבונה קאי דהא מיפלג פליגי בה במנחות בפרק קמא (דף יא:) בלבונה שחסרה דלר"ש כשירה אפילו עומדת על קורט אחד ולר' יהודה בשני קרטין ואי אלבונה נמי קאי מיירי שחסרה משיעור הכשרה למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה: **והקריבו בחוץ פטור.** הואיל ואין יג] מתקבלין בפנים: ***המעלה קדשים ואימורים.** שהקריב הבשר והאימורין מחוברין בו חייב משום אימורין: **גמ'** **חצי פרס בפנים.** לאו דוקא חצי פרס נקט דה"ה לכזית אלא פחות מכשיעור הכשר מלותה נקט: **קס"ד מאי פטור פטור זר.** דאי לאו בזרות קאמר מאי "פטור" שייך למימר בפנים ואמאי פטור הא הקטרה היא דהא האי תנא דקמחייב עלה בחוץ: **מאי פטור פטור ציבור.** דיצאו ידי חובתן דכזית הויא הקטרה: **בהא אפילו רבי** יד] **אליעזר מודה.** ואע"ג דפליג במתני' אבחוץ, מודה הוא להאי תנא בהאי סיפא דפטור ציבור, וקשיא לי עלה מאי מודה, והא רבי אליעזר לאו הקטרה היא קאמר מדפטר עלה בחוץ: **אמר רבה בהקטרה דהיכל.** שבכל יום שלא נאמר בו שיעור, והאי פרס שיעור דרבנן הוא, מודה רבי טו] אליעזר דבכזית הויא הקטרה לחייב עליה בחוץ ולהוציא ציבור ידי חובתן בפנים (ומתני') כולה רישא וסיפא דברי הכל היא, ובהקטרה דהיכל מיירי: **כי פליגי.** במתני' בהקטרה דיום הכפורים דלפני ולפנים שנאמר בה שיעור (ויקרא טז): **מלא חפניו דוקא.** ובבת אחת הילכך בחוץ נמי לא מיחייב אלא אשלימה: **והא כי כתיבא חוקה בפנים כתיבא.** כדכתיב (שם) והיתה (זאת) לכם לחוקת עולם לכפר וגו' דברים שאין נעשין אלא אחת בשנה "וחוקה" עיכובא הוא: **ה"ג אלא אמר אביי בהקטרה דפנים דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי בהקטרה דחוץ.** אביי נמי כרבה מתרץ לה דברייתא דמודה בה רבי אליעזר, בהקטרה דהיכל ומתניתין בהקטרה דפנים, ומיהו לא כטעמא דרבה דאמר לרבנן "מלא חפניו" לאו דוקא דכולי עלמא מלא חפניו דוקא, ובפנים דכ"ע לא פליגי דשלימה בעינן, כי פליגי כגון שהקטיר כזית מן הקטרת של חפינת פנים בחוץ מר סבר ילפינן פנים מחוץ - ילפינן קטרת של פנים מקטרת של היכל מה הקטרה של היכל טז] בבמה בחוץ בכזית אף הקטרה של פנים חייבין עליה בבמה בכזית ואע"ג דבדוכתה לא הויא הקטרה הואיל ובהיכל הויא הקטרה: **ורבי אליעזר סבר לא ילפינן פנים מחוץ.** הקטרה דהיכל הוא דמיחייב עלה בחוץ בכזית דהא בדוכתה בהכי חשיבא אבל יז] הקטרת פנים לא מיחייב עלה בחוץ בכזית הואיל ובדוכתה לאו הקטרה היא: **השתא חוץ מחוץ.** כגון ניסוך היין שהוא על המזבח החיצון לא ילפי רבנן מהקטר חלבים שהוא על המזבח החיצון לחייב על פחות משלשה לוגין בחוץ ואע"פ שיש שם כמה זיתים וגבי כל הקטרות של מזבח החיצון הקטרה היא הואיל וגבי ניסוך שיעורא אחרינא הוא לא מיחייב עליה אלא בכשיעור: **פנים מחוץ.** לחייב על קטרת שלפני *ולפנים בבמה בחוץ ילפינן מהקטרה דהיכל: **פחות מכזית קומץ.** על כרחך רבנן היא דאי רבי יח] אליעזר אפילו אכזית לא מיחייב דהא אמר עד שיקריב את כולן: **אלא אמר רבא כגון דקבעינהו במנא.** לעולם מתניתין וברייתא בהקטרה דהיכל הויא הקטרה בדוכתה בכזית ומשום הכי קתני לה בברייתא חייב יט] ור' אליעזר מודה בה לרב, ופלוגתא דמתניתין כגון *דקבעיה (דכולה) שני חצאי פרס במנא וקסבר